

Priopćenje za medije

Luxembourg, 26. travnja 2022.

Intelektualno vlasništvo nije u potpunosti zaštićeno u EU-u

Prava intelektualnog vlasništva imaju važnu ulogu u gospodarstvu temeljenom na znanju: njima se poduzećima i dizajnerima jamči ostvarivanje dobiti od njihovih tvorevina. Njima se ujedno potrošačima pruža jamstvo u pogledu kvalitete i sigurnosti. No u tematskom izvješću koje je danas objavio Europski revizorski sud (Sud) upozorava se na to da pravni okvir EU-a za zaštitu intelektualnog vlasništva nije djelotvoran koliko bi mogao biti. Unatoč određenim jamstvima koja postojeći okvir pruža, i dalje postoji niz nedostataka, posebno u Direktivi o dizajnu EU-a i mehanizmu EU-a za pristojbe. Revizori ujedno ističu da bi njihovo bolje međusobno usklađivanje bilo korisno i za sustav EU-a i nacionalne sustave.

Prava intelektualnog vlasništva od ključne su važnosti za globalnu konkurentnost EU-a. Na sektore koji se temelje na intenzivnoj upotrebi prava intelektualnog vlasništva otpada gotovo polovica (45 %) ukupne gospodarske djelatnosti EU-a, i to u vrijednosti od 6,6 bilijuna eura, kao i gotovo trećina (29 %) svih radnih mjesta u EU-u. Procjenjuje se da krivotvoreni proizvodi svake godine dovedu do 83 milijarde eura neostvarene prodaje u zakonitom gospodarstvu. Prema nedavnoj procjeni koju je iznio Ured Europske unije za intelektualno vlasništvo (EUIPO) djelotvorno rješavanje problema krivotvorenih proizvoda dovelo bi do otvaranja 400 000 novih radnih mjesta u gospodarstvu EU-a. Krivotvoreni proizvodi sa sobom donose i znatne sigurnosne rizike, kao što se nedavno pokazalo tijekom pandemije bolesti COVID-19. Zbog navedenih razloga Europska komisija i druga tijela EU-a, kao što su EUIPO, te tijela država članica ulažu znatne napore kako bi zajamčili poštovanje prava intelektualnog vlasništva na cijelom jedinstvenom tržištu EU-a.

„Prava intelektualnog vlasništva presudna su za gospodarstvo EU-a: njima se potiču inovacije i ulaganja, a odvraća se od radnji krivotvorenja i njihovih štetnih učinaka”, poručila je Ildikó Gáll-Pelcz, članica Suda zadužena za ovu reviziju. „No postojećim okvirom EU-a ne pruža se potrebna zaštita za sva prava intelektualnog vlasništva. Nadamo se da će s pomoću naših preporuka EU moći podići razinu zaštite na razinu potrebnu na jedinstvenom tržištu.”

Revizori navode da su uvedene zakonodavne mjere i mjere potpore za zaštitu žigova EU-a. No istodobno upućuju na nedostatke u Direktivi o dizajnu EU-a koja bi trebala imati jednak učinak na području cijelog EU-a. Regulatorni okvir EU-a za dizajne zasad je nepotpun i zastario. Kao posljedica toga nacionalni sustavi i sustav EU-a nisu usklađeni, čime se državama članicama omogućuje da primjenjuju neujednačene prakse u procesima prijave, ispitivanja, objave i registracije, što vodi do pravne nesigurnosti. Revizori ujedno skreću pozornost na to da ne postoji

U ovom priopćenju za medije iznesene su glavne poruke tematskog izvješća Europskog revizorskog suda. Cjeloviti tekst izvješća dostupan je na eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

sustav kojim bi se zaštitili svi proizvodi i koji bi se primjenjivao na razini cijelog EU-a. Okvirom za oznake zemljopisnog podrijetla u EU-u nisu obuhvaćeni nepoljoprivredni proizvodi, kao što su obrtnički proizvodi i industrijski dizajni, iako je u nekim državama članicama uvedeno zakonodavstvo za njihovu zaštitu.

Revizori su usto propitali mehanizam EU-a za pristojbe te primijetili znatne nejednakosti između pristojbi EU-a i onih koje naplaćuju tijela država članica. Revizori su utvrdili da se u strukturi pristojbi za prava intelektualnog vlasništva u EU-u ne odražavaju stvarni troškovi. Iako postoje kriteriji za utvrđivanje pristojbi na razini EU-a, revizori smatraju da nedostaje jasna metoda za utvrđivanje njihove strukture i njihova iznosa, što dovodi do prekomjerne razine pristojbi koja za posljedicu ima nakupljanje viškova (više od 300 milijuna eura u računovodstvenoj dokumentaciji EUIPO-a za 2020.). Revizori ističu da je to u suprotnosti s načelom uravnoteženog proračuna propisanog pravom EU-a.

Iako okvir za provedbu prava intelektualnog vlasništva u EU-u postoji i u načelu funkcionira dobro, revizori ističu određene nedostatke u njegovoj primjeni. Točnije, Direktiva o provedbi prava intelektualnog vlasništva ne primjenjuje se ujednačeno na cijelom području EU-a pa se njome ne uspijeva zajamčiti postojano visoka razina zaštite intelektualnog vlasništva na unutarnjem tržištu. Slabe točke i nedosljednosti u carinskim provjerama u državama članicama također negativno utječu na provedbu prava intelektualnog vlasništva i borbu protiv krivotvorenja. Stoga se zaštita prava intelektualnog vlasništva u EU-u razlikuje ovisno o mjestu uvoza. Revizori ujedno napominju da su prakse uništavanja krivotvorene robe u EU-u različite i upozoravaju da to krivotvoritelje može potaknuti na uvoz robe u EU na mjestima s blažim provjerama i sankcijama.

Kontekst

Regulatorni okvir EU-a za prava intelektualnog vlasništva temelji se na uredbama i direktivama EU-a te postojećim međunarodnim sporazumima o intelektualnom vlasništvu. Njime se nastoji pružiti zaštita u svim državama članicama EU-a stvaranjem jedinstvenog sustava EU-a koji se sastoji od prava intelektualnog vlasništva na razini EU-a i nacionalnoj razini.

Tematsko izvješće br. 6/2022 „Prava intelektualnog vlasništva u EU-u – Zaštita koja nije u potpunosti pouzdana” dostupno je na internetskim stranicama Suda (eca.europa.eu) na 23 jezika EU-a.

Sud je 2019. objavio i mišljenje o prijedlogu Financijske uredbe Odbora za proračun EUIPO-a u kojem poziva na produktivnu upotrebu novčanih viškova.

Sud predstavlja svoja tematska izvješća Europskom parlamentu i Vijeću EU-a, kao i drugim zainteresiranim stranama, kao što su nacionalni parlamenti, dionici u predmetnom sektoru i predstavnici civilnog društva. Velika većina preporuka koje Sud iznosi u svojim izvješćima provede se u djelo.

Kontakt za medije

Služba Suda za odnose s medijima: press@eca.europa.eu

- Vincent Bourgeois: vincent.bourgeois@eca.europa.eu – M: (+352) 691 551 502
- Damijan Fišer: damijan.fiser@eca.europa.eu – M: (+352) 621 552 224
- Claudia Spiti: claudia.spiti@eca.europa.eu – M: (+352) 691 553 547